

Mottagare
Regionstyrelsen

Island Games 2031

Förslag till regionstyrelsen

- Ärendet hanteras vidare i budgetberedningen och förslaget äskande hanteras tillsammans med övriga nämnders äskanden.

Sammanfattning

Island Games startade år 1985 på Isle of Man som en del av deras satsning ”Year of Sport”. Gotland deltog i de första spelen och blev formellt medlem i International Island Games Association (IIGA) vid dess bildande på Guernsey 1987. Gotland har arrangerat spelen två gånger, 1999 och 2017. Sedan dess har IIGA förändrat ansökningsproceduren för värdskapet, vilket nu innebär en dialogprocess med intresserade öar för att fastställa en turordning.

I januari 2020 beslutade RF-SISU Gotland att anmäla intresse för att arrangera spelen 2029 eller 2031. Efter möten med IIGA visade det sig att Gotland sannolikt skulle få en dialog inför spelen 2033, då Isle of Man och Färöarna förordats för 2029 respektive 2031. Men i december 2023 avsade sig Ynys Môn värdskapet för 2027, vilket ledde till att Färöarna tog över spelen för det året. Detta öppnade möjligheter för Gotland att ansöka om 2031, och på IIGA:s årsmöte på Orkneyöarna i juli 2024 blev Gotland utsett till "preferred bidder". Detta innebär att om Gotland kan presentera en genomförbar budget och plan, blir spelen tilldelade ön.

Nästa spel arrangeras 2025 på Orkney, 2027 på Färöarna och 2029 på Isle of Man. Vid senaste spelen på Gotland 2017 deltog 2349 tävlande, vilket resulterade i 33 192 internationella gästnätter och ekonomiska effekter på över 33 miljoner kronor. Evenemanget engagerade 1379 volontärer.

För att formellt ansöka om spelen 2031 måste Gotland lämna in en ansökan senast sommaren 2025, och ett avtal skrivas 2026. En förstudie har redan genomförts, och Region Gotland har bekräftat sitt ekonomiska stöd i en avsiktsförklaring.

RF-SISU Gotland har beslutat att följande idrotter ska ingå i Island Games 2031: badminton, basket, bordtennis, bågskytte, cykel, fotboll, friidrott, golf, gymnastik, judo, simning, skyttesport, tennis och volleyboll.

Ekonomi och finansiering

Vid spelen 2017 bidrog Region Gotland med sex miljoner kronor i förlustgaranti och 500 000 kronor i hyresbefrielse. Inför spelen 2031 behövs ett verksamhetsstöd på totalt 13,4 miljoner kronor under åren 2026 till 2031, fördelat enligt följande:

- 2026 – 700 000 kr
- 2027 – 900 000 kr
- 2028 – 1 400 000 kr
- 2029 – 1 800 000 kr
- 2030 – 3 300 000 kr
- 2031 – 5 300 000 kr

Stödet kommer att användas för att anställa en Games Director samt ytterligare personal, täcka resekostnader för ansökningsprocessen, kommunikation och marknadsföring, invignings- och avslutningsceremonier, medaljceremonier, transport för deltagare och volontärer, säkerhetsåtgärder samt teknisk infrastruktur för tävlingarna.

Ökade kostnader jämfört med 2017

Kostnaderna för spelen 2031 har ökat av flera skäl:

- IIGA har förlorat sin huvudsponsor, vilket innebär ett intäktsstopp på cirka 1,4 miljoner kronor.
- Arrangörsavgiften till IIGA har tredubblats från 120 000 kr (2017) till 360 000 kr.
- Regionstyrelsens tidigare beslut om hyresbefrielse inkluderas nu i verksamhetsstödet.
- Försäkringskostnader har ökat markant.
- Generell kostnadsutveckling och ökade säkerhetskrav från internationella idrottsförbund.
- Utöver verksamhetsstödet kommer Gotlands idrottsanläggningar att behöva uppdateras, vilket sker inom befintlig budgetram.

Regionstyrelseförvaltningen anser att det föreslagna verksamhetsstödet är rimligt och i linje med andra arrangörers kostnader. Gotlands starka ideella föreningsliv gör att kostnaderna hålls låga jämfört med andra värdöar.

Island Games har en stark positiv inverkan på Gotland, både ekonomiskt och socialt, genom engagemang från lokalsamhället, internationell exponering och möjligheten att inspirera unga idrottare. Därför rekommenderas att RF-SISU Gotland tilldelas det föreslagna verksamhetsstödet för att arrangera Island Games 2031.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att ärendet överlämnas till budgetberedningen och att föreslaget äskande hanteras tillsammans med övriga nämnders äskanden. Till budgetberedningen kommer regionstyrelseförvaltningen att lägga fram följande förslag till beslut:

Förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Regionfullmäktige godkänner budget för verksamhetsstöd för genomförande av Island Games 2031 om högst 13 400 000 kr för åren 2026-2031. Medlen läggs in i resultatplanen för åren 2026-2031 enligt följande:
 - 2026 – 700 000 kr
 - 2027 – 900 000 kr
 - 2028 – 1 400 000 kr
 - 2029 – 1 800 000 kr
 - 2030 – 3 300 000 kr
 - 2031 – 5 300 000 kr
- Regionfullmäktige beslutar att tilldela regionstyrelsen budgetanslag för verksamhetsstöd för genomförande av Island Games 2031 om 700 000 kr år 2026.

Förslag till regionstyrelsen

- Under förutsättning att regionfullmäktige beslutar enligt regionstyrelsens förslag ovan beslutar regionstyrelsen att år 2026 tilldela RF Sisu Gotland verksamhetsstöd om 700 000 kr för Island Games 2031.

Ärendebeskrivning

Island Games startade 1985 på Isle of Man som en del i deras satsning ”Year of sport”. Gotland deltog efter förfrågan på de första spelen med en trupp i dessa första spel. Formellt blev Gotland (GI och numera RF-SISU Gotland) medlemmar i organisationen International Island Games Association (IIGA) i samband med att den bildades på Guernsey 1987 då de andra spelen hölls.

Gotland har arrangerat spelen 1999 och senast 2017. IIGA har sedan senast Gotland ansökte om spelen ändrat sin ansökningsprocedur och även på vilket sätt en framtida värdö för spelen utses. IIGA har ändrat sitt regelverk på så sätt att man som intresserad värdö för spelen får anmäla sitt intresse till IIGA och därefter förs en dialog mellan IIGA och intresserade öar om en turordning för att få arrangera spelen.

Styrelsen i RF-Sisu Gotland beslutade i januari 2020 om att gå in med en intresseanmälan för att få arrangera spelen 2031 alternativt 2029. Efter flertal möten med IGA pekade det mesta på att Gotland skulle hamna som dialogpartner med IGA inför spelen 2033. Detta efter att Isle of Man hade förordats inför 2029 och Färöarna inför 2031. I december 2023 meddelade Ynes Mon att de hoppade av som arrangör inför 2027. IGA agerade då snabbt och lät meddela att de hade säkerställt spelen 2027 genom att komma överens med Färöarna att arrangera spelen 2027. Detta medförde att det öppnade sig

en möjlighet för Gotland att visa intresse och blir utsedd till så kallad preferred bider inför 2031. I samband med AGM på Orkneyöarna den 13/7 meddelades att Gotland är utsedd till preferred bider inför 2031. Till det beslutet hade regionstyrelsen, genom ett delegationsbeslut, antagit en avsiktsförklaring där Region Gotland tydligt stod bakom spelen, och skulle stödja spelen ekonomiskt, se bilaga 1. Att bli preferred bidder innebär att om Gotland visar upp en budget och en plan för spelen som bedöms genomförbar av International Island Games Association (IIGA), blir Gotlands tilldelade Island Games 2031.

Det är beslutat att spelen arrangeras 2025 på Orkney, 2027 på Färöarna och 2029 på Isle Of Man.

Senast spelen genomfördes på Gotland var det 2349 tävlande på plats vecka 26 2017. Det resulterade i 33 192 internationella gästnätter. Det köptes boende för 13,1 miljoner och de turistekonomiska skatteeffekterna uppskattades till drygt 33 miljoner. Det mobiliserades ihop 1 379 volontärer.

Sedan RF-Sisu Gotland blev preferred bidder har en förstudie tagits fram. För att söka spelen formellt behöver en ansökan vara inne till april 2025, vi har fått uppskov till 16 juni med politiskt beslut, avtalet skrivs 2026. Det innebär i sin tur att RF-Sisu Gotland har tagit fram en budget och till budgetberedningen 2025 kommer det att behövas tas beslut kring storleken på Region Gotlands åtagande. Det är ett krav på alla arrangerande öar att säkerställa ekonomisk backning från den offentliga sektorn för att bli tilldelade att arrangera spelen.

RF-Sisu Gotland har bestämt att följande idrotter ska vara med i Island Games 2031:

- Badminton
- Basket
- Bordtennis
- Bågskytte
- Cykel
- Fotboll
- Friidrott
- Golf
- Gymnastik
- Judo
- Simning
- Skyttesport
- Tennis
- Volleyboll

Totalt stöd och stöd fördelat per år

Region Gotlands ekonomiska insats till spelen 2017 var sex miljoner i förlustgaranti samt 500 000 i hyresbefrielse.

Till spelen 2031 ser RF-SISU Gotland att behovet är totalt 13 400 000 kr. Till dessa spel är det frågan om ett verksamhetsstöd till RF-Sisu Gotland och inte en förlustgaranti eller hyresbefrielse. Detta belopp fördelar sig på följande summor per år:

- 2026 – 700 000 kr
- 2027 – 900 000 kr
- 2028 – 1 400 000 kr
- 2029 – 1 800 000 kr
- 2030 – 3 300 000 kr
- 2031 – 5 300 000 kr

Vad används stödet till?

Stödet kommer bl.a. att nyttjas till att anställa ett eget mindre kansli för arrangemanget Island Games 2031. Initialt kommer under hösten 2027 planeras att anställa en Games director som blir ansvarig för uppdraget att genomföra spelen och leda arbete på det särskilda kansliet för spelen. Under år 2030 kommer kansliet att utökas med minst två deltidstjänster.

Andra utgiftsposter kommer att vara resekostnader för ansöknings- och sedermera organisationskommitténs resor till under tidsperioden 2026-2029 till IIGA:s årsmöte (AGM), besöksresor och spelen 2027 samt 2029. I samband med dessa för möten och spel har Gotland i egenskap av prefred bidder olika uppgifter och åtagande.

Andra större utgiftsposter i budget inför 2031 som kommer att fördela sig över åren 2026-2031 är kommunikationsinsatser såväl externt gentemot de övriga 24 medlemsöarna deras idrottsorganisationer samt samhället i övrigt som internt på Gotland. Kommunikation innehåller också kostnader resultatrapporteringsprogram som Gotland som kommande arrangör villkoras att nyttja. Inom kostnaderna för kommunikation kommer också mediacenters och besökande medias mottagande att hamna.

En kostnadspost kommer också att vara de evenemang som Gotland som arrangör ska ansvara för i form av invignings- och avslutningsceremonier av spelen samt samtliga medaljceremonier under spelen. Andra evenemang eller ceremonier som behöver bekostas är för sponsorer, VIP och politiker från medlemsöarna.

De 14 idrotternas kostnader för genomförande av tävlingarna, iordningställande av tävlingsplatser samt annan form av infrastruktur så som teknisk utrustning och resultatrapportering utgör en väsentlig del av den totala budgetens kostnadssida. Till dessa kostnader inräknas också kostnader för

officiella funktionärer och de som behöver hyras in för genomförande, utbildning av gotländska funktionärer, medicins och hälsovård samt dopingtester. Erfarenheter från tidigare spel har visat att detta är en kostnadspost som lätt kan öka över tid och behöver med tydlig ledning balansera önskade resurser med tillgängliga medel och en helhetssyn för arrangemanget.

Övriga större kostnadsposter som verksamhetsstödet kommer att nyttjas till är transporter till samtliga 14 idrotter på Gotland mellan boende och tävlingsplats samt transporter från att öarna anländer och det att de lämnar Gotland, till och från ankomst och avresa. Kostnader för kläder, mat och samordning av ca 1000-1 200 volontärer. Den i avtalet med IGA ingående ansvarsförsäkringen som är ett villkor för att få arrangera som ska täcka kostnader upp till 10 000 000 GBP, ca 136 000 000 kr.

Varför stödet är större nu är 2017

Huvudanledningarna till det ökade regionala stödet inför spelen 2031 i jämförelse med när spelen senast arrangerades på Gotland år 2017 finns uppräknade i punktform nedan:

- IIGA har ingen huvudsponsor längre och har misslyckats att finna en sådan vilket var bakgrunden till att nya finansieringsbeslut för IIGA antogs på senaste AGM på Orkney 2024. För arrangerande ö innebär detta ett tapp på ca 1,4 miljoner kronor på intäktssidan vilket var det arrangörsstöd som Gotland erhöll via huvudsponsorn NatWest banken inför 2017. Det ska samtidigt påpekas att detta beslut också innebär att man som arrangör ö erhåller större kommersiella rättigheter jämfört med tidigare då organisationen hade en huvudsponsor.
- AGM 2024 finansieringsbeslut innebar också att den Games fee, den avgift som man som arrangör ö ska betala till IGA för att få vara arrangör, ökar från 120 000 kr (2017) till hela 360 000 kr i dagens värde på det brittiska pundet.
- Regionstyrelsens beslut inför Island Games 2017 innehöll också en generell hyresbefrielse för hyra av lokaler, mark, material och tjänster inför spelen 2017. Detta ska inrymmas i verksamhetsstödet inför 2031.
- Det finns fortsatt en stor osäkerhet gällande premien för den villkorade försäkringen. Det är många arrangörer som både före och efter Gotland år 2017 fått betala betydligt högre premie än den Gotland kom undan med inför år 2017. I budgeten behöver Gotland ”ta höjd” för en klart högre premie inför 2031 utifrån marknaden och andra arrangörers erfarenhet.

- En självklar anledning är den i samhället ökande kostnadsutvecklingen och de ökade kostnader som vi kan se i dag i relation till 2017 års kostnader.
- I ansökningskommittén har också tagits hänsyn till ökade kostnader för säkerhet rent generellt. Dessa kostnader kommer tyvärr att påverka budgeten generellt negativt och respektive idrotts budget. Varje idrott måste utifrån nya internationella regler i respektive idrotts internationella förbund säkerställa säkerheten på ett helt annat sätt 2031 än vad som behövdes 2017.

Utöver stödet kommer även anläggningsparken att behöva genomgå en genomlysning och uppdatering. Inför spelen 2017 tog Region Gotland ett verksamhetsbeslut att investeringsstödet från Fritidsenheten skulle riktas mot de anläggningar som var aktuella för Island Games, detta i samverkan med RF-Sisu Gotlands anläggningsstöd. Preliminärt ser regionstyrelseförvaltningen samma tillvägagångssätt även i år. Således sker det inom befintlig ram.

Bedömning

Det är regionstyrelseförvaltningens bedömning att behovet av verksamhetsstöd från Region Gotland som RF-Sisu Gotland har tagit fram för spelen är rimligt. Detta utifrån de parametrar som beskrivs ovan gällande vad stödet ska gå till samt vad som har drivit upp kostnaderna sedan 2017 när spelen arrangerades på Gotland senast. Sett till andra arrangörer ligger Gotland väldigt lågt i kostnad, detta tack vare den svenska modellen med ideella insatser i föreningslivet.

Som beskrivet i ärendebeskrivningen resulterade spelen 2017 drygt 33 000 internationella gästnätter, vilket genererade uppskattningsvis 33 miljoner kronor i turistekonomiska skatteeffekter. Spelen och dess genomslagskraft bedöms inte ha minskat sedan dess. Detta innebär att ett liknande utfall kan förutsättas.

I sin kalkyl har även RF-Sisu Gotland gjort en indexuppräkningsräkning för att möta en eventuell kostnadsökning på grund av inflation. Övrig risk för fördyring står RF-Sisu Gotland för och beviljat belopp är maximalt stöd som RF-Sisu Gotland kommer att tilldelas för Island Games 2031.

Det är även regionstyrelseförvaltningens bedömning att inga större investeringar i regionala anläggningar är nödvändiga så länge befintlig anläggningspark finns kvar och planerade byggnationer, så som badhus, slutförs och regelbundet underhåll utförs.

Regionstyrelseförvaltningens bedömning är också, med erfarenheter från 2017, att Island Games är ett arrangemang som på många sätt samlar det gotländska samhället när det arrangeras på ön. Detta sker genom gotlänningars medverkan som idrottare, funktionärer och volontärer. Att få uppleva internationella tävlingar på hemmaplan kan också vara viktigt för barn och ungdomar över

hela ön, som får något att både se fram emot och sträva efter. På det stora hela är det regionstyrelseförvaltningens bedömning att tilldela RF-Sisu Gotland ett verksamhetsstöd för genomförandet av Island Games.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/ rättsligt perspektiv

Bedömningen är att verksamhetsstöd till RF-Sisu Gotland för genomförande av Island Games 2031 ligger inom ramen för kommunalt stöd. Detta baserat på att RF-Sisu Gotland tidigare har erhållit verksamhetsstöd för genomförandet av sin verksamhet och att detta är lämpligast sätt att bidra till genomförandet av Island Games 2031.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att arrangemanget kommer att bidra med en omfattande turistekonomisk effekt tack vare tiotusentals internationella gästnätter, vilket genererar intäkter till det gotländska samhället och till viss del även till Region Gotland. Detta in sin tur motiverar ett verksamhetsstöd till RF-Sisu Gotland, som även inte kommer att påverka ett enskilt räkenskapsår med hela stödet då det periodiseras ut över sex år.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att ett internationellt arrangemang av Island Games storlek är viktigt för att ge gotländska barn och ungdomar dels en upplevelse av internationell idrott på hemmaplan, men även något att sikta på att delta i inom sin idrott. För gotländska barn och ungdomar inom idrottsrörelsen kan Island Games vara ett första internationellt utbyte vilket kan vara väldigt betydelsefullt för en fortsatt idrottslig satsning och utveckling. För de barn och unga som inte deltar aktivt i idrotten är det även ett tillfälle att knyta internationella kontakter genom att vara volontär eller funktionär under spelen. Ett viktigt arrangemang för framåtandan och utblicken för barn och unga, oavsett vilken del av spelen man väljer att delta i.

4. Jämställdhetsperspektiv

Bedömningen är att både män och kvinnor deltar i spelen, i samma idrotter med samma förutsättningar. Normalt sätt brukar deltagarna vara jämt fördelade mellan kvinnor och män.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att spelen kommer att genomföras mestadels i Visby. Närhetsprincipen är viktigt för att skapa ett sammanhållet spel. Undantaget kommer att vara vissa matcher i fotbollsturneringen som kommer att hållas utanför Visby.

6. Klimat och miljöperspektiv

Bedömningen är att ett sammanhållet spel så som beskrivs i punkten ovan kommer att minska klimatpåverkan på plats i och med att behovet av transporter kommer att minska. Tidigare spel av har haft ett ökat fokus på hållbarhet även inom konsumtionen på plats. Där finns många goda exempel både genom Almedalsveckan och Medeltidsveckan där Region Gotland utgår från att arrangörerna till Island Games hämtar inspiration. Sen är transporterna till ön en påverkan. Där kommer de utländska deltagarna mest

att ankomma via mestadels flyg men även till viss del färja. Det innebär en viss klimatpåverkan även om det inte är arrangerande land som styr över färdmedel för ankommande deltagare. Desto större anledning att se över transportbehov och konsumtion på ön ut ett hållbarhetsperspektiv.

Beslutsunderlag

Bilaga 1. RF-Sisu Gotlands ansökan om verksamhetsstöd för Island Games 2031
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-03-26

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Angelica Andersson Fihn
Avdelningschef kultur och fritid